

**A Magyar Nemzeti Bank 10/2023. (X.9.) számú ajánlása
a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítéséről a pénzfeldolgozók
tevékenységeiben**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. § (2) bekezdés c) pontja szerinti pénzfeldolgozási tevékenység mint kiegészítő pénzügyi szolgáltatás végzésére jogosult szervezetek (a továbbiakban: pénzfeldolgozó) tevékenységét érintő környezeti kockázatok azonosításával, mérésével, kezelésével, kontrolljával és közzétételével, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítésével kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak és javaslatainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás címzettjei a pénzfeldolgozók.

Magyarország a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvényben célul tűzte ki, hogy lépéseket tesz a klímaváltozás megelőzése, hatásainak csökkentése, továbbá következményeihez való alkalmazkodás hatékony és megvalósítható beavatkozások megtétele érdekében, és a nemzeti klímapolitika igazodik az ország nemzetközi és európai uniós vállalásaihoz. E törvényben rögzítésre került, hogy Magyarország 2050-re eléri a teljes klímasemlegességet. Elkészült a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia¹, amely felvázolja a 2050-es klímasemlegesség elérésének útvonalát, egyúttal kimondja, hogy a klímavédelem területén reális és felelős politikát kell folytatni, és úgy kell megvalósítani a klímasemlegességet, hogy közben az ellátásbiztonság és az igazságos átmenet biztosított legyen, támogatva a további gazdasági fejlődést is. A klímasemlegesség elérése jelentős ráfordításokat igényel a nemzetgazdaság minden szektorában, a célok eléréséhez elengedhetetlen a magánszféra hozzájárulása is. Ezért fontos, hogy a pénzfeldolgozók is megértsék és kezeljék a tevékenységük káros környezeti hatásait, valamint azokat a kockázatokat, amelyeket az éghajlatváltozás és más környezeti eredetű változások jelentenek szervezetük számára.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 2021. augusztus 2-án hatályba lépett módosításával az MNB mandátuma kibővült a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos kormányzati politika támogatásával. A módosítás által az MNB jogszabályi felhatalmazást kapott, hogy elsődleges céljának – az árstabilitás elérésének és fenntartásának – veszélyeztetése nélkül, a rendelkezésére álló eszközökkel a hatáskörébe tartozó területeken a környezeti fenntarthatósági szempontokat is érvényesítse.

Az MNB 2019-ben indította el Zöld Programját, amelynek dedikált célja a klímaváltozás ökológiai, gazdasági és pénzügyi kockázatainak mérséklése Magyarországon. A Zöld Program része, hogy az MNB a saját környezeti terhelésének csökkentése érdekében

¹ Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050, Információs és Technológiai Minisztérium [[54e01bf45e08607b21906196f75d836de9d6cc47.pdf \(kormany.hu\)](https://www.kormany.hu/media/2020/09/24/54e01bf45e08607b21906196f75d836de9d6cc47.pdf)]

környezetirányítási rendszert vezetett be és működtet. Az MNB által alkalmazott környezetirányítási rendszer bevezetését a környezeti kockázatok felmérése, ezen belül a jelentős környezeti tényezők azonosítása előzte meg. Ezen tényezők alapján határozta meg az MNB felsővezetése az MNB hosszútávú környezetvédelmi stratégiájának egyik fő irányaként a készpénzellátási lánc karbonlábnyomának csökkentését, amely jelentős részben a pénzfeldolgozók ellátási láncon belüli tevékenységéhez kapcsolódó karbonkibocsátás csökkentésével valósítható meg².

A pénzfeldolgozók által végzett pénzfeldolgozási tevékenység volumenére és a pénzfeldolgozók készpénzforgalmazásban betöltött szerepére tekintettel az MNB indokoltnak tartja, hogy a pénzfeldolgozási tevékenységre és a készpénzforgalmazásra vonatkozó, MNB rendeletben³ rögzített szakmai szabályok mellett a pénzfeldolgozók működésében a környezeti fenntarthatósági szempontok is érvényesüljenek. Erre tekintettel az MNB a jelen ajánlásban elvárásokat és javaslatokat fogalmaz meg a pénzfeldolgozók számára a környezeti fenntarthatósági szempontoknak az üzleti modellben és stratégiában, a vállalatirányításban, az operatív működésben, valamint a működésikockázat-kezelésben való érvényesítésére vonatkozóan. Az MNB az ajánlásban megfogalmazott elvárásoknak való megfelelést, valamint a javaslatok és a hivatkozott jó gyakorlatok megvalósítását folyamatosan figyelemmel kíséri és értékeli, és a tapasztalatok alapján dönt a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítésére vonatkozó rendeleti szabályozás szükségességéről.

Az MNB célja elősegíteni a hazai pénzfeldolgozók fenntartható működésre való átállását, valamint felkészülési lehetőséget biztosítani az éghajlatváltozással kapcsolatos és a környezeti kockázatok szempontjából releváns szabályozói elvárásokra. E tekintetben a www.zoldpenzugyek.hu weboldalon létrehozott „Tudástár” rovat praktikus segítséget nyújt a példákkal, jó gyakorlatokkal és felhasználható adatokkal, illetve módszertanokkal kapcsolatos források gyűjteményével.

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban továbbra is kötelesek. Jelen ajánlás a kapcsolódó jogszabályi előírásokat nem írja felül vagy helyettesíti, csupán az MNB értelmezését hivatott részletezni az éghajlatváltozással kapcsolatosan és a környezeti kockázatok körültekintő kezelésére vonatkozóan az azokban megfogalmazott általános elvárásokat illetően.

A pénzfeldolgozó az ajánlásban foglalt elvárásokat és javaslatokat az alkalmazott üzleti modell jellegével, továbbá a pénzfeldolgozó által folytatott szolgáltatási tevékenységek

² Az MNB a készpénzellátási lánc karbonlábnyomára vonatkozóan 2018-tól rendelkezik megbízható adatokkal, melyeket a klímaváltozással kapcsolatos pénzügyi jelentésében publikál ([tcfd-jelente-s-2023-hun.pdf \(mnb.hu\)](https://www.mnb.hu/tcfd-jelente-s-2023-hun.pdf))

³ Jelen ajánlás kiadásakor a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 1/2023. (I. 17.) MNB rendelet (a továbbiakban: Bankjegyrendelet), az érmék feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 20/2019. (V. 13.) MNB rendelet (a továbbiakban: Érmerendelet)

sajátosságaival – beleértve a szervezeti formából adódó jellemzőket is – összhangban alkalmazza.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített jegybanki elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában

a) pénzfeldolgozás: a Hpt. 6. § (1) bekezdés 85. pontjában meghatározott tevékenység;

b) készpénzforgalmazás: a pénzfeldolgozó által a pénzfeldolgozást követően – a megbízó rendelkezése szerint – teljesített bankjegy- és érmeátadás, ideértve a bankjegy- vagy érmeiadásra, illetve bankjegy- vagy érmebefizetésre fizikailag alkalmas berendezés feltöltését is [Bankjegyrendelet 2. § 21. pont ab) és bb) alpontjai];

c) éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok: a Bizottság „A nem pénzügyi jelentéstételre vonatkozó iránymutatás: Az éghajlattal kapcsolatos információk jelentésére vonatkozó kiegészítés” című közleménye⁴ alapján

ca) a pénzfeldolgozó fejlődésének, teljesítményének és helyzetének az éghajlatváltozásból eredő kockázatai, amelyek lehetnek

- átállási kockázatok és
- fizikai kockázatok, továbbá

cb) a pénzfeldolgozó tevékenységéből eredően az éghajlatra és a környezetre gyakorolt negatív hatások kockázatai

Jelen ajánlás eltérő rendelkezése hiányában az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatra való hivatkozások magukban foglalják a ca) és cb) alpont szerinti kockázatokat is, melyekre példákat az 1. melléklet tartalmaz;

d) fenntartható fejlődési célok: 2015-ben egy ENSZ-csúcstalálkozó keretében 193 ország által egyhangúan elfogadott fejlődési célok⁵.

⁴ A nem pénzügyi jelentéstételre vonatkozó iránymutatás: Az éghajlattal kapcsolatos információk jelentésére vonatkozó kiegészítés (2019/C 209/01), Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2019 ([EUR-Lex - 52019XC0620\(01\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#))

⁵ [Fenntartható fejlődés \(unvienna.org\)](#)

III. Elvárások és javaslatok a környezeti fenntarthatósági szempontok stratégiában, üzleti modellben és üzleti tervben való érvényesítésére

2. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó az általa végzett pénzfeldolgozással és készpénzforgalmazással összefüggésben azonosítsa az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokat.
3. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó határozza meg és mérje fel, mely éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok lényegesek rövid-, közép- és hosszútávon az üzleti terve, üzleti modellje és stratégiája szempontjából, valamint, hogy az üzleti terve, üzleti modellje és stratégiája mennyire ellenálló ezen kockázatokkal szemben. Az MNB javasolja, hogy a felmérés eredménye alapján a pénzfeldolgozó alakítson ki önálló vagy a vállalati stratégiájának részét képező környezetvédelmi stratégiát.
4. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó megfelelően dokumentálja azokat a folyamatokat, melyekben az üzleti környezetét fenyegető éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok jelentőségét értékeli.
5. Az MNB felhívja a pénzfeldolgozó figyelmét arra, hogy az üzleti terv, stratégia végrehajtása hatással van a környezetre. Ennek következményeképp az átállási kockázatok megnövekedhetnek és idővel kihatással lehetnek az üzleti modellek ellenállóképességére. Az MNB javasolja, hogy a pénzfeldolgozó tegyen lépéseket az átállási kockázatok csökkentése érdekében.
6. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó tűzzön ki célokat üzleti tevékenysége és operatív működése környezeti fenntarthatósága fejlesztésének és integritásának támogatása érdekében, valamint tegyen erőfeszítéseket annak felmérésére, hogy ezen fejlesztés mennyiben van összhangban a fenntartható fejlődési célokkal, illetve mennyiben járul hozzá azokhoz.
7. A fenntartható fejlődési célok elérésében kiemelt szerepet játszik a tudatos fogyasztói szemléletformálás. Ezt figyelembe véve az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó tájékoztatja ügyfeleit a szolgáltatásaihoz kapcsolódó környezeti fenntarthatósági szempontokról, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti szempontból fenntartható fejlődési célokhoz való hozzájárulásról.

IV. Elvárások és javaslatok a vállalatirányítással kapcsolatban

8. Az MNB megítélése szerint a pénzfeldolgozó irányítási jogkörrel rendelkező vezető testületének kellően ismernie és értenie kell az éghajlatváltozással kapcsolatos és

környezeti kockázatokat is annak érdekében, hogy a pénzfeldolgozó által vállalt kockázatok mértéke összhangban legyen a stratégiájával, belső szabályzataival és politikáival. Ezzel összefüggésben az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület rendszeres jelentéseket kap az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokról vagy ülésein külön napirendi pont keretében rendszeresen tájékoztodik róluk.

9. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek esetében is megköveteli az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok tekintetében az adott feladatkör ellátása szempontjából releváns szakértelmet, valamint azt, ha a vezető testületi tagok és a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek már a jogviszony megkezdésekor, a feladatkörre való felkészítés és képzés keretében megismerkednek a pénzfeldolgozó éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázataival, illetve környezetvédelmi stratégiai célkitűzéseivel.
10. Az MNB jó gyakorlatnak tartja továbbá, ha a pénzfeldolgozónál létrehozásra kerül az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület alá rendelt, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok kezeléséért és kontrolljáért felelős szervezeti egység vagy funkció, vagy kijelölésre kerül az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület alá rendelt, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok kezeléséért és kontrolljáért felelős vezető (például valamely vezető vagy a belső ellenőr kivételével valamely kontroll funkciót ellátó terület vezetésével megbízott kulcsfontosságú pozíciót betöltő személy). Az arányos alkalmazást figyelembe véve, a kisebb és kevésbé összetett tevékenységet folytató pénzfeldolgozónál a feladatok és felelősségi körök megfelelő elkülönítése mellett az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület valamely tagja is kijelölhető a fenti feladatok ellátására. Amennyiben az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok tekintetében a pénzfeldolgozó külön szervezeti egységet hoz létre vagy e funkció ellátására külön személyt jelöl ki, elvárt a külön szervezeti egység vagy funkciót ellátó személy meglévő folyamatokba való integrálódásának és más funkciót ellátó szervezeti egységekkel, személyekkel való kapcsolatának egyértelmű meghatározása (hatáskör- és feladatmegosztás, együttműködési és jelentési kötelezettségek stb.).
11. Az MNB javasolja, hogy a pénzfeldolgozó biztosítsa az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok kezelésében részt vevő funkciót ellátók számára a megfelelő humán és pénzügyi erőforrásokat, valamint biztosítson olyan hatáskört, amely szerepük eredményes betöltéséhez szükséges. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó az adott alkalmazottak számára releváns fókuszú képzési lehetőséget biztosít az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokkal illetően, valamint fontolóra veszi az általános környezet- és éghajlattudatos szemléletformálás lehetőségét is.

12. Az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülettel szembeni elvárás, hogy gyakoroljon hatékony felügyeletet a pénzfeldolgozó éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatoknak való kitettségei felett, valamint az üzleti stratégia éghajlatváltozási, környezeti fenntarthatósági célkitűzésekre gyakorolt hatásaival kapcsolatban.
13. Az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok átfogó megközelítésének érdekében, figyelembe véve a pénzfeldolgozó hosszú távú pénzügyi érdekeit, az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület számára javasolt, hogy alakítsa ki a pénzfeldolgozó válaszát a fenntartható fejlődési célok elérésére.
14. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó a környezeti fenntarthatósági szempontokat is figyelembe vevő teljesítménymutatókat határoz meg a javadalmazási politikájában.
15. A pénzfeldolgozótól elvárt, hogy a vezetői szintű döntéshozatal megalapozása céljából belső adatszolgáltatási rendszereibe integrálja az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok is. Az MNB tudatában van annak, hogy a vonatkozó mérőszámok és eszközök kialakulóban vannak, és – jelenleg – a pénzfeldolgozónál rendelkezésre álló adatok hiányosak lehetnek. Mindazonáltal elvárja, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok jelentése idővel javuljon. Az MNB rövid távon azt várja el a pénzfeldolgozótól, hogy mérje fel az adatigényeket, azonosítsa az adathiányokat, továbbá vázoljon fel terveket azok megszüntetésére és bármilyen elégtelenség leküzdésére.
16. Az MNB javasolja, hogy az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület gondoskodjon arról, hogy a pénzfeldolgozó olyan információs rendszerekkel rendelkezzen, amelyek képessé teszik az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok adatok aggregálására is. Az MNB ezért javasolja, hogy a pénzfeldolgozó vizsgálja meg az információs rendszerei megfelelőségét, esetleges átalakításának szükségességét, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatoknak való kitettségei felmérése érdekében képes legyen gyűjteni és aggregálni a szükséges adatokat. Az MNB javasolja továbbá, hogy a pénzfeldolgozó építse fel ezen kockázatok adattaxonómiáját. Amennyiben ez nem megvalósítható, abban az esetben az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó megfontolja belső vagy akár külső minősítési kockázati mérőszámokon alapuló folyamatok és eljárások létrehozását. Ez esetben elvárás, hogy az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület tudatában legyen az információs rendszerek által előállított adatok és információk korlátainak.

V. Elvárások és javaslatok az operatív működéssel és a működésikockázat-kezeléssel kapcsolatban

17. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó törekedjen saját ökológiai- és karbonlábnyomának csökkentésére. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzfeldolgozó nemzetközileg elfogadott szabvány szerinti környezeti irányítási rendszert működtet⁶, és ennek keretében környezeti teljesítményét méri, és annak folyamatos javítására törekszik.

18. A pénzfeldolgozási tevékenység, valamint a készpénzforgalmazás környezeti hatásainak csökkentése érdekében az MNB az alábbiak megvalósítását javasolja a pénzfeldolgozók számára:

- a) a gépjárműflotta ütemezett cseréje, amely egyrészt az üzemanyag-fogyasztás csökkenésén, illetve a motorgyártás kapcsán az egyre szigorodó környezetvédelmi normák előírásával biztosítja az alacsonyabb károsanyag kibocsátást, másrészt az egyes szállítások egyedi jellemzői (így például településen belüli vagy települések közötti szállítás, útvonal hossza) alapján rugalmasan megválasztható motorizációs technológiák alkalmazásán keresztül jelent környezetterhelési csökkenést;
- b) fejlettebb vagyonsvédelmi technológiák használata, amellyel lehetőség nyílik a – biztonsági megfontolásokból rendkívül nagy tömegű – gépjárművek súlyának csökkentésére;
- c) az eltérő ügyféligényekhez, valamint a közúthálózathoz méretükben és jellegükben minél jobban igazodó gépjárművek használata;
- d) digitális transzformáció, melynek fontos eleme a papíralapú bizonylatok csökkentése, azok helyett elektronikus megoldások alkalmazása a szállítmányok tartalmának nyomon követésére és adminisztrálására, valamint az ügyfelekkel való kapcsolattartás során;
- e) ahol mégis papíralapon szükséges az adminisztráció, ott dinamikusan változó méretű bizonylatok alkalmazása a keletkező hulladék mennyiségének csökkentése érdekében;
- f) egyszer használatos csomagoló anyagok (például műanyag fólia) használatának csökkentése, azok helyett tartós tárolóeszközök alkalmazása;
- g) a pénzfeldolgozó által használt épületek, telephelyek, kirendeltségek energiafelhasználásának csökkentése;
- h) egyéb, a saját működésre vonatkozó kezdeményezések megvalósítása, hitelesített környezeti teljesítménymutatók mentén.

19. Az ökológiai lábnyom tekintetében az MNB az alábbiakat javasolja:

- a) tervek kidolgozása az ökológiai lábnyom további csökkentésére,

⁶ Az ISO 14001 Környezetközpontú Irányítási Rendszer, illetve az ebben szereplő követelményeknél magasabb szintű elvárásokat tartalmazó EMAS Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszer alkalmazását jó gyakorlatnak tartja az MNB.

b) a kibocsátáscsökkentés után fennmaradt, aktuálisan technikailag vagy gazdaságosan tovább nem csökkenthető kibocsátás semlegesítése, ellentételezése lehetőség szerint hiteles, igazolt, elsősorban hazai élőhely-rehabilitációs projektek⁷ megvalósításával, melyek az üvegházhatást okozó gázok semlegesítésén túl a biodiverzitás fenntartását és javítását is szolgálják, másodsorban ún. karbonkreditek vásárlásával.

20. Továbbá, a VI. pontban foglaltakkal összhangban, az MNB jó gyakorlatnak tartja a 18. és 19. pontban említett javaslatokkal kapcsolatos lépések alakulásának publikálását nemzetközileg elfogadott standard szerint készült fenntarthatósági vagy integrált jelentések keretében.

21. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó mérje fel az éghajlatváltozásból fakadó fizikai kockázatok saját működésére gyakorolt hatását, ideértve kapacitása gyors átállításának képességét is, hogy fenntartható módon folytathassa a szolgáltatások nyújtását.

22. A pénzfeldolgozónak különösen a kritikus funkciók értékelésekor ajánlott figyelembe vennie az éghajlatváltozásnak az általa nyújtott szolgáltatásokra gyakorolt hatásait. Amennyiben ezen értékelés eredménye lényeges a pénzfeldolgozó bármely üzletágára vagy teljes működésére nézve, annak ajánlott tükröződnie a pénzfeldolgozó üzletmenetfolytonossági tervében.

23. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó vegye figyelembe, hogy az általa végzett tevékenységek természete milyen mértékben növeli a jövőbeli reputációs kár vagy felelősség kockázatát. Az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokhoz kötődő reputációs kockázatok elkerülése érdekében elvárt, hogy a pénzfeldolgozó értékelje, hogy szolgáltatásai megfelelnek-e a legjobb nemzetközi vagy uniós gyakorlatnak.

VI. Elvárások és javaslatok a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatban

24. Az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokra vonatkozó nyilvánosságra hozatal lehetővé teszi a piaci szereplők számára, hogy megalapozottabban mérjék fel a fizikai és átállási kockázatokat. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 95/C. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó vállalatok és pénzügyi szervezetek arra kötelezettek, hogy további átláthatóságot biztosítsanak arra vonatkozóan, hogy tevékenységük mennyire tekinthető környezeti szempontból

⁷ Például az MNB a WWF Magyarországgal együttműködve egy komplex, hosszú távú élőhelyhelyreállítási ökológiai projekt keretében ellentételezi az operatív működéséből származó CO₂ kibocsátást: <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2021-evi-sajtokozlomenyek/az-mnb-a-wwf-magyarorszaggal-egyuttmukodve-valik-karbonsemlegesse>

fenntarthatónak. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó feleljen meg a nyilvánosságra hozatali követelményeknek, amennyiben ezek hatálya alá tartozik.

25. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha azon pénzfeldolgozó, amely nem tartozik a Számv. tv. 95/C. § (1) bekezdésének hatálya alá, önkéntesen felel meg a 24. pontban hivatkozott nyilvánosságra hozatali szabályoknak vagy azok egy részének.
26. Az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokat érintő nyilvánosságra hozatali kötelezettséggel kapcsolatban az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó nyilvánosságra hozatali politikája meghatározza, hogy a pénzfeldolgozó milyen módon értékeli az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok lényegességét.
27. Amennyiben a pénzfeldolgozó nem tartja lényegesnek az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokat, az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó ezt a döntést dokumentálja, az értékelést alátámasztó minőségi és mennyiségi információkkal.
28. Amikor a pénzfeldolgozó az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokat érintő lényegesnek tekintett adatokat, mérőszámokat és célokat közöl, az MNB elvárja, hogy hozza nyilvánosságra az azokkal kapcsolatos módszereket, definíciókat és kritériumokat, vagy hivatkozzon rájuk.

VII. Önértékelés

29. Az MNB elvárja, hogy a pénzfeldolgozó jelen ajánlásban foglalt elvárásokkal, javaslatokkal kapcsolatban végezzen önértékelést, amely magában foglal egy részletes hiányelemzést („gap analysis”), majd ezen önértékelés alapján, a hiányosságok megszüntetésére alkosson ambiciózus, de megvalósítható tervet és azt küldje meg az MNB részére.

VIII. Záró rendelkezések

30. Az ajánlás az MNB tv. 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
31. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB a pénzfeldolgozók körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli.
32. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzfeldolgozó az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzfeldolgozó jogosult feltüntetni, hogy a vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak.

Amennyiben a pénzfeldolgozó csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

33. Az MNB jelen ajánlás alkalmazását – a 34. pontban foglaltak kivételével – 2024. január 1-től várja el a pénzfeldolgozótól.

34. A 29. pont szerinti terv megküldésének elvárt határideje 2024. május 31.

dr. Matolcsy György sk.
elnök

Példák a pénzfeldolgozót érintő, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokra

1. Példák a pénzfeldolgozó fejlődésének, teljesítményének és helyzetének az éghajlatváltozásból eredő kockázataira

1.1. Az átállási kockázatok a pénzfeldolgozót érintő olyan kockázatok, amelyek a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaságra való átállásból erednek. Ezek magukban foglalják a következőket:

- a) politikai-szabályozási kockázatok (például energiahatékonysági követelmények, a fosszilis tüzelőanyagok árát emelő szén-dioxid árazási mechanizmusok),
- b) technológiai kockázatok (például, ha az éghajlatra, környezetre károsabb technológia helyébe kevésbé káros technológia lép, kiszorítva a régebbi technológiát),
- c) piaci kockázatok (például, ha az ügyfelek preferenciái az éghajlatot, környezetet kevésbé károsító szolgáltatások felé tolódnak el),
- d) hírnévvel kapcsolatos (reputációs) kockázatok (például nehéz megnyerni és megtartani az ügyfeleket, munkavállalókat, befektetőket, ha a pénzfeldolgozóról az terjed el, hogy károsítja az éghajlatot, illetve a környezetet).

1.2. A fizikai kockázatok a pénzfeldolgozót érintő olyan kockázatok, amelyek az éghajlatváltozás fizikai hatásaiból erednek. Ezek magukban foglalják a következőket:

- a) akut fizikai kockázatok, amelyek konkrét eseményekből erednek, különösen az időjáráshoz kapcsolódóan, mint például a viharok, áradások, tüzek vagy hóhullámok, amelyek károsíthatják a létesítményeket és megszakíthatják az ellátási láncokat,
- b) krónikus fizikai kockázatok, amelyek az éghajlat hosszabb távú változásaiból erednek, mint például a hőmérséklet-változások, a csökkenő vízkészletek.

2. Példák a pénzfeldolgozó tevékenységéből eredően az éghajlatra és a környezetre gyakorolt negatív hatások kockázataira

- a) a pénzfeldolgozó által végzett tevékenységek üvegházhatást okozó gázokat bocsáthatnak a légkörbe,
- b) a pénzfeldolgozó által a tevékenységei végzéséhez vásárolt energiát fosszilis tüzelőanyagokból állíthatják elő,
- c) a pénzfeldolgozó által nyújtott szolgáltatáshoz fosszilis tüzelőanyagok fogyasztására lehet szükség, például a benzinnel vagy dízellel működő gépjárművek esetében,
- d) a pénzfeldolgozó által felhasznált anyagok üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, illetve más, környezeti szempontból negatív hatásokat eredményezhetnek, mint például a nem vagy csak hosszú idő alatt lebomló hulladék termelése.